

PUNAHOMEET

Fusarium-suvun sieniä eli punahomeita esiintyy viljan tähkissä ja jyvissä. Ne voivat alentaa satoa sekä heikentää viljan laatua ja käyttökelpoisuutta. Punahome aiheuttaa surkastuneita jyviä ja heikentää jauhon leivontaominaisuuksia. Mallasohralla punahome voi aiheuttaa oluessa ylikuohumista, jolloin olut kuohuu hallitsemattomasti pullosta sitä avattaessa.

Eräät punahomelajit saattavat otollisissa olosuhteissa tuottaa homemyrkkyjä, toksiineja, joiden EU:n määrittämät raja-arvot 1250 µg/kg elintarvikekäyttöön menevällä vehnällä ja ohralla sekä 1750 µg/kg kauralla, astuivat voimaan heinäkuussa 2006.

Kasvukauden sääolot vaikuttavat merkittävästi punahomeiden esiintymiseen ja etenkin toksiinien syntymiseen. Lämmin alkukesä edistää etenkin toksiineja muodostavien kantojen kehittymistä. Riski Fusarium-homeiden tartunnalle ja toksiinien muodostumiselle kasvaa selvästi, mikäli kukinnan ja tähkälle tulon aikaan sää on sateinen ja kostea. Kosteus lisää tartuntariskiä vielä kasvukauden lopullakin etenkin lakoutuneissa kasvustoissa.

Punahomeiden ja toksiinien syntyyn vaikuttavia tekijöitä:

- Sääolot - sade ja kosteus etenkin kukinnan aikana
- Esikasvi -suurin riski viljan ollessa esikasvina
- Muokkaus- kevennetty muokkaus lisää riskiä kasvijätteen jäädessä pintaan
- Lajike- lajike-erot tartuntariskissä voivat olla merkittäviä

Suomessa ei ole juuri suoritettu kemiallista torjuntaa punahometta vastaan. Tähän on vaikuttanut etenkin se, että fusarium-sieniin tehoavaa valmistetta ei ole ollut markkinoilla. Proline on rekisteröity punahomeen torjuntaan ohralla, vehnällä ja kauralla. Prolinella on hyvä teho punahomeeseen, kun ruiskutus tehdään heti tähkälle tai röyhylle tulon jälkeen. Proline antaa mahdollisuuden punahomeen aiheuttamien riskien pienentämiseen.